

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО**

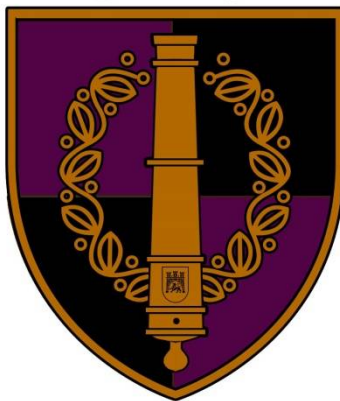

**ЗБРОЯРНЯ: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ
ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ**

IV Міжнародна наукова конференція
21 лютого 2024 р.

Збірник тез доповідей

ЗБРОЯРНЯ

**Львів
Національна академія сухопутних військ
2024**

УДК 94+355.1+356/358+623
З 41

Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради Національної академії
сухопутних військ
(проткол від 08.01.2024 р. № 10)

Укладачі:
Харук А., Скорич Л.

З 41 **Зброяря: історія розвитку озброєння та військової техніки.**
IV Міжнародна наукова конференція 21 лютого 2024 р.: Збірник
тез доповідей. – Львів: НАСВ, 2024. – 217 с.

Матеріали наукового заходу висвітлюють актуальні питання з історії розвитку озброєння та військової техніки українського війська. Представлені дослідження охоплюють історичні етапи від часів Русі до сьогодення.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів, курсантів, студентів і всіх, хто цікавиться історією розвитку озброєння та військової техніки українського війська.

УДК 94+355.1+356/358+623

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Павло Ткачук, *д.і.н., професор* (м. Львів, Україна)
Ігор Соляр, *д.і.н., професор* (м. Львів, Україна)
Олександр Дем'янюк, *д.і.н., професор* (м. Луцьк, Україна)
Віталій Виздрик, *д.і.н., професор* (м. Львів, Україна)
Василь Павлов (м. Київ, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Андрій Харук, *д.і.н., професор* (м. Львів, Україна),
голова організаційного комітету
Лілія Скорич, *к.і.н., доцент* (м. Львів, Україна),
секретар конференції
Роман Квятковський (м. Львів, Україна)
Ірина Звонко (м. Львів, Україна)
Олексій Мазурін (м. Львів, Україна)
Назарій Матвіїв (м. Львів, Україна)
Роман Нанівський, *к.т.н.* (м. Львів, Україна)
Ганна Носова (м. Львів, Україна)
Галина Озерова (м. Львів, Україна)
Мар'яна Долганова (м. Львів, Україна),
секретар організаційного комітету

Розробка символіки заходу

Олексій Руденко, *Заслужений художник України* (м. Київ, Україна)

гармашів. У датованому листопадом 1751 року рапорті генерального обозного на ім'я гетьмана зазначалось: «пушкарамь для болшогоихъ в походнихъ случаяхъ к стрелбі искусства и долання скоропалнихъ свічъ, картечей и протчихъ и стрелбі пушечной приуготовляемыхъ надобностей, армашамъ к смотрению лошадей артиллерийскихъ и к обученію молодыхъ неученихъ лошадей, и другихъ потребнихъ к должностиихъ [...] повелеть быть».

Занепад козацької артилерії почався після поразки антимосковських операцій гетьмана Івана Мазепи. З України в Росію було вивезено всі генеральські та полкові гармати. Надалі незважаючи на зусилля українських воєначальників московська влада не дозволила знову збільшити генеральну та полкову артилерію до чисельності другої половини XVII ст. Тому в 1725 році весь Полтавський полк мав лише дві гармати. А з гармат, що залишилися в українських містах, більшість була застарілою і часто вже непридатною для стрільби. Разом із ліквідацією російським урядом Запорозьких та козацьких полків було ліквідовано й козацьку артилерію Гетьманщини.

Таким чином, можемо сказати, що роль артилерії у воєнній історії була великою та визначальною. Від античних сутичок до сучасних конфліктів артилерія виявилася невід'ємним компонентом військових операцій, надаючи стратегічну перевагу та визначаючи хід битв. З історичної перспективи важко переоцінити внесок артилерії у формування воєнних тактик та стратегій. Її розвиток і вдосконалення відбувалися паралельно з еволюцією військових технологій та потребами сучасного поля бою. У контексті України козацька артилерія стала важливою частиною оборони та військових походів, але з часом втратила свою позицію під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів.

Воротняк І, к.і н., доцент
*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ВОЗОВОГО ТАБОРУ ВАРВАРСЬКИМИ ПЛЕМЕНАМИ ЄВРОПИ У ДОБУ АНТИЧНОСТІ

Ідея використання в бойових діях табору, безумовно, належала кочовим народам, у житті яких вози посідали надзвичайно важливе місце. Таке укріплення могло надійно захистити від ворога на відкритій місцевості, причому створювали його насамперед не проти піхоти, якраз навченої штурму фортифікаційних об'єктів, а для стримування атак ворожої кінноти. Історія облаштування табору, з усіх боків закритого возами і кибитками, сягає своїм корінням часів античності і простежується аж до пізнього середньовіччя.

Один із перших задокументованих випадків застосування возів як елемента фортифікації належить до 311 р. до н.е., у ході битви на р. Фаті між претендентами до престол Боспорського царства – синами Перісада I, Сатиром та Евмелом. Після переправи через річку військо Сатира оточило свій табір возами «за скіфським звичаєм» (Diod. XX, 22-23). Особливістю розміщення укріпленого табору в цій битві було те, що він був складовою бойового порядку.

Противники римлян – галли і германці для захисту табору часто оточували його возами. Юлій Цезар у «Записках про Галльську війну» розповідав, як під час битви гельвети (кельтське плем'я), намагаючись стримати натиск римлян, сховалися за укріпленням з возів (Debel. Gall. VIII, 26; 3-4). У ході германсько-римського протистояння вождь племені свевів Аріовіст, уникаючи вирішальної битви з Цезарем (58 р. до н.е.), обійшов римський табір і встановив за пів милі від нього загородження з возів свого обозу таким чином, щоб йому було зручно звідти відправляти своїх вершників для того, щоб зруйнувати логістику римлян.

Під час свого переселення наприкінці II ст. до н.е. кимври і тевтони, вочевидь розміщували свої вози у вигляді якогось польового укріплення. У битві при Верцеллах (101 р. до н.е.) дружини кимврів, коли їхні чоловіки були розбиті римлянами і вороги підійшли до табору, обороняли його, видержавшись на розставлені повсюдно вози.

Як засіб захисту від ворога використовували табір, споруджений з кибиток племені сарматів (Amm., XXXI, 2, 18). В середині цього польового укріплення перебували сім'ї воїнів, туди ж зносили здобич. Якщо ворог наближався безпосередньо до табору, то чоловіки, ймовірно, виходили вперед і приймали бій.

У II ст. н.е. на політичній арені Європи з'явилися гуни, які також використовували для оборони укріплені табори. Табір складався колом з важких, вкованих залізом возів для перевезення плотів-понтонів; це була зовнішня лінія оборони. Другу, внутрішню лінію, формували легкі кибитки гунських родин (Iord. Get. 210, 21; Paul. Diac. HR. XIV, 7). Перебуваючи під захистом такого укриття, гуни досить щільно обстрілювали підступи до нього з луків (Iord. Get. 213).

Під час битви на Каталаунських полях 451 р., коли військо під командуванням римлянина Аеція билосся проти гунів, а втрати з обох сторін були величезні, союзник римлян – король вестготів Теодоріх був убитий і Аттіла відступив у свій табір. Про цю подію писав Йордан: «Увечері першого дня Аттіла відступив і сховався разом зі своїми товаришами в таборі, який посилив бар'єром з кибиток» (Iord. Get., 210-213). Однак римляни не наважились штурмувати табір гунів. Вчені вважають, що Аецій, який прожив серед гунів тривалий час і прекрасно знав їхнє військове мистецтво та майстерність, розумів, що якщо пошарпані в битві війська під його керівництвом почнуть штурм табору Аттіли, то можуть бути розгромлені гунами.

У ході військового протистояння між готами і Римом під час битви біля Адріанополя (9 серпня 378 р.) варвари вочевидь використали елементи возового табору, встановивши вози у формі кола. Вождь вестготів Фрітігерн розмістив за вагенбургом своїх піхотинців, зважаючи на чисельну перевагу римлян у кавалерії та очікував прибуття союзників – вершників грейтунгів (остроготів). Саме атака грейтунгів визначила результат битви, оскільки зосереджена на обстрілі табору кавалерія римлян опинилася під натиском кінноти готів, які спускалися з пагорба. Подальша атака піхоти готів завершила розгром римлян.

Отже, укріплений табір слугував опорним пунктом у бою і прихистком на випадок поразки, у ньому зберігалися боєприпаси, здобич і продовольство. Зазначимо також, що даний вид фортифікації носив стаціонарний характер і застосовувався спорадично, на відміну від регулярного, планомірного масового використання як окремого роду військ у добу пізнього середньовіччя.

Дацюк О.

*Національний історико-архітектурний музей
«Київська фортеця»*

ШПАГИ В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО МУЗЕЮ «КИЇВСЬКА ФОРТЕЦЯ»

Працівники Львівської митниці в грудні 2022 року разом з іншими культурними цінностями, що були вилучені з контрабандного обігу, до Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця» передали дві шпаги, церемоніальну та камзольну.

Церемоніальна шпага ордену «Лицарів Золотого Орла» виготовлена в середині ХХ століття. Загальна її довжина – 83 см, клинок прямий, з рослинним орнаментом – 69 см. Довжина руків'я – 16 см, його діаметр – 3,4 см, руків'я має білий колір з декоративним повздовжнім різьбленням. Навершя шаблі виготовлене у вигляді орла, гарда – у формі хрестовини. Футляр шаблі має розміри 76×3 см, металевий, хромований кінець якого завершується трьома пелюстками, в центрі яких розташовано зірку з вісьмома променями (октаграму). До футляра шаблі приєднано портупею, що складається з металевого ремня зі шкіряними вставками. На ремені наявні дві металеві вставки у вигляді щита з мечами навхрест, поверх яких зображено хрест, лицарські обладунки та корону.

Подібні церемоніальні шпаги використовували та продовжують використовувати в містичних обрядах, посвячувальних ритуалах і святкових заходах лицарські та напіввійськові ордени. Шпаги служать атрибутами, що підтверджують важливість лицарських традицій і цінностей. Ритуальна зброя зазвичай являє собою виразні та художньо виконані предмети, з символікою ордену.

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО Начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, доктора історичних наук, професора, Заслуженого працівника освіти України генерал-лейтенанта Павла Ткачука	4
--	---

СЕКЦІЯ 1

ВІД МЕЧА ДО ГВИНТІВКИ: ЗБРОЯ І ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО КІНЦЯ ХІХ ст.

Верхотурова М. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ З ХІ СТОЛІТТЯ ДО 1840 РОКУ <i>(Науково-дослідний інститут публічного права)</i>	5
Вигівська О., Весельська А. РОЗВИТОК АРТИЛЕРІЇ З ДАВНІХ ЧАСІВ ДО КОЗАЧЧИНИ <i>(Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова)</i>	7
Воротняк І. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ВОЗОВОГО ТАБОРУ ВАРВАРСЬКИМИ ПЛЕМЕНАМИ ЄВРОПИ У ДОБУ АНТИЧНОСТІ <i>(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)</i>	9
Дацюк О. ШПАГИ В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО МУЗЕЮ «КИЇВСЬКА ФОРТЕЦЯ» <i>(Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця»)</i>	11
Дурач В., Ткачук П. РОЗВИТОК ОЗБРОЄННЯ ТА ЗБРОЇ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА ЯК МИСТЕЦТВО ВІЙНИ <i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	13
Калінін І. БОЙОВИЙ РОГАЧ <i>(Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»)</i>	15
Калініченко В., Пивоваров С. НАВЕРШЯ ШОЛОМА З ЧОРНІВСЬКОГО ГОРОДИЩА: ПОПЕРЕДНЄ ПОВІДОМЛЕННЯ <i>(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)</i>	16
Капуста А. КРЕМІНЬ З ГАЛИЧНИНИ (ТЕРИТОРІЯ СУЧАСНИХ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ) У ВОГНЕПАЛЬНІЙ ЗБРОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ХVІІІ-ХІХ ст. <i>(Микулинецький центр дітей та юнацтва)</i>	19

Пахалюк С.	
ПЕРШІ ГАРМАТИ У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ	
<i>(Волинський національний університет імені Лесі Українки)</i>	22
Рак Т.	
КОРДИ ЗІ ЗБІРКИ ЛЬВІВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ.	
ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ <i>(Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський історичний музей»)</i>	24
Рибчинський Н.-М.	
СИСТЕМА ОБОРОНИ РАННЬОСЕРЕДНЬОВІЧНОГО	
ГОРОДИЩА ДОБРИНІВЦІ НА БУКОВИНІ	
<i>(Львівський національний університет імені Івана Франка)</i>	25
Салогор В., Мокринський О.	
РОЗВИТОК ВОГНЕПАЛЬНОГО ОЗБРОЄННЯ	
<i>(Державний науково-дослідний інститут випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки)</i>	28
Стаднічук О., Мельник Н., Каршень А.	
ЗАХИСТ ОСОБОВОГО СКЛАДУ: ВІД ФОРТЕЦІ ДО РАДАРА	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	30

СЕКЦІЯ 2

У СВІТОВИХ ВІЙНАХ І ЛОКАЛЬНИХ КОНФЛІКТАХ: ЗБРОЯ ТА ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ ст.

Бобров О., Горохівська Н., Кошкаров Ю. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТАНКІВ ПІД ЧАС КОНФЛІКТУ 1991 РОКУ В ІРАКУ (<i>Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»</i>)	33
Вигівська О., Бондарчук Д. ПЕРЕГОНИ МІЖ МЕЧЕМ ТА ЩИТОМ (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	35
Вигівська О., Синчишен Я. РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ РОЗВІДКИ (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	37
Виздрик В. ФАКТОР УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ НА ЗАКАРПАТТІ – «КАРПАТСЬКА СІЧ» (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	39
Ворожко В. З ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (<i>Національний авіаційний університет, Галузевий державний архів СБ України, м. Київ</i>)	42
Горбов О., Панін О. ПОГЛЯД КРИЗЬ ЗБРОЮ: ЕПОХА ТА ПРОГРЕС В ЕВОЛЮЦІЇ ПРИЦІЛІВ ДЛЯ БРОНЕТАНКОВОГО ОЗБРОЄННЯ (<i>Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»</i>)	44
Дем'янюк О. ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДРОНОВИХ ПРОГРАМ У КОРОЛІВСЬКОМУ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОМУ ФЛОТІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ (2010 – 2020 РОКИ) (<i>Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти</i>)	47
Задунайський В. ВПЛИВ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ НА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ХИТРОСТІ «ЗАСКОЧИТИ» УКРАЇНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ ПІД ПРОВОДОМ НЕСТОРА МАХНА (<i>Український католицький університет</i>)	49
Канчуга М., Зеленюх О., Дуфанець І. РОЛЬ «ТЕХНІЧКИ» У СВІТОВИХ КОНФЛІКТАХ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	52

Кучик О., Щербина Д. РОЗУМНА ЗБРОЯ: ВІД ТВАРИННОГО ІНСТИНКТУ ДО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (<i>Львівський національний університет імені Івана Франка</i>)	54
Лук'янченко С. ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС СРСР: РОЗБУДОВА, НЕДОЛІКИ СТРУКТУРИ ТА УПРАВЛІННЯ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	56
Магась В., Панасюк А. ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЧНОЇ ЗБРОЇ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	58
Матузко Б., Чорний М., Міщенко Я. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТАНКОВИХ СИСТЕМ ОЧИЩЕННЯ ПОВІТРЯ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	60
Мельник В. АРМІЙСЬКА АВІАЦІЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ЇЇ ТЕХНІКА (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	63
Орел С. НЕЗВИЧНІ ОЗБРОЄННЯ В ІСТОРІЇ ІІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	65
Перемибіда І., Наумко М. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МОДИФІКАЦІЙ КОЛІСНИХ БРОНЬОВАНИХ БОЙОВИХ МАШИН У ХХ СТОЛІТТІ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	67
Петрик А. ТЕРОР ПРОТИ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ У ХОДІ ВІЙНИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛАТВІЇ (1918 – 1920 рр.) (<i>Інститут історії та археології Балтійського регіону, Клайпедський університет</i>)	69
Плазова Т., Приймачук С. ПРОТИТАНКОВА АРТИЛЕРІЯ ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ СВІТОВИХ ВОЄН (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	72
Приймачук О., Марцинкевич О. РОЛЬ ТАНКІВ У БИТВАХ ВІД СВІТОВОЇ ВІЙНИ ДО СУЧАСНИХ ВОЄН (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	74

Сімоненко О., Калініченко О. РОЛЬ КОМАНДИРА У СФЕРІ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ НА ДВОХ ПРИКЛАДАХ У ВІЙНАХ XX ТА XXI ст. (<i>Національна академія СБУ, Асоціація ветеранів ВМС України</i>)	76
Скорич Л., Клепачевський В. БРОНЯ НА ВУЛИЦЯХ: ПАНЦИРНІ АВТОМОБІЛІ У ВУЛИЧНИХ БОЯХ ПІД ЧАС ПЕРШИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	78
Сороківська-Обіход А. УКРАЇНСЬКИЙ ФЛОТ ПЕРШИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ (1917 – 1921 рр.) (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	80
Торопчин Д. «КИШЕНЬКОВА» АРТИЛЕРІЯ НА ФРОНТАХ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ТА ЇЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	83
Franz M. POLSKIE LOTNICTWO MYŚLIWSKIE 1936-1939. STRACONE SZANSE - UTRACONA PRZEWAGA (<i>Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu</i>)	85

СЕКЦІЯ 3

В БОЯХ ЗА УКРАЇНУ ЗБРОЯ І ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА В РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ 2014 – 2023 рр.

Андрощук О., Григорчук О., Первак С., Холін В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ РОБОТИЗОВАНИХ ПЛАТФОРМ У ВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ, ПІДТРИМКИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОСТАЧАННЯ ОСТАННЬОЇ МИЛІ ДЛЯ БОЙОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	88
Вигівська О., Говда М., СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	90
Вигівська О., Супрученко А. В БОЯХ ЗА УКРАЇНУ: ЗБРОЯ СНАЙПЕРІВ (<i>Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова</i>)	92
В'яткін Ю., Кадиляк А. ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОГО МОДУЛЯ НА БАЗІ САМОХІДНОГО 120-ММ МІНОМЕТА «РАК» (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	95
Голова М. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ FRANKEN SAM ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	97
Гукал А., Рубльов В.І., Рубльова Р. ЗАХИСНИКИ УКРАЇНСЬКОГО НЕБА (<i>Харківський національний університет Повітряних Сил</i>)	99
Драган М. КАРИКАТУРА ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ЗБРОЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	101
Заболотнюк О. ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ УКРАЇНИ (2022 р.): ПРИНЦИПИ ДІЇ ЗАКОНУ, УМОВИ ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЇ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	103
Задерієнко С. ЕВОЛЮЦІЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УДАРНІ ДРОНИ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	105

Задорожний І., Головка Ю.	
ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЗАХИСТУ ЗРАЗКІВ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВІД УРАЖЕННЯ FPV-ДРОНАМИ	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	107
Калініченко О.	
«БРИДКЕ КАЧЕННЯ» ФЛОТИЛІЇ МОРСЬКИХ ДРОНІВ УКРАЇНИ	
<i>(ВГО «Асоціація ветеранів Військово-морських сил України»)</i>	109
Каляев А., Когут П.	
ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	111
Ковба М., Кудряшов Ю., Шапар Т., Голубовська О.	
СПОСОБИ ТА ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ FPV-ДРОНАМ ПРОТИВНИКА	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	115
Кузьменко Р., Ковба М., Зімчук І. Кудряшов Ю.	
АВТОМАТИЗОВАНИЙ ДИСТАНЦІЙНОКЕРОВАНИЙ БОЙОВИЙ МОДУЛЬ «ШАБЛЯ»	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова)</i>	118
Легкодух В.	
ІНФОРМАЦІЙНА ЗБРОЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2014 – 2021 рр.	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	120
Любашенко М., Нор О.	
ЗАСТОСУВАННЯ БРОНЬОВАНИХ АВТОМОБІЛІВ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНИ	
<i>(Центр досліджень воєнної історії ЗС України)</i>	122
Лячин С., Таран В., Хардель Р.	
ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕОЗБРОЄННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН АВТОМОБІЛЬНОЮ ТЕХНІКОЮ	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	125
Магалецький О., Кріт М.	
АРТИЛЕРІЯ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ВЕДЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	
<i>(Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова)</i>	127

Марченко Я.	
ЯДЕРНЕ РОЗЗБРОЄННЯ УКРАЇНИ: ЕТАПИ, ОСОБЛИВОСТІ	
<i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	
.....	129
Медвідь М., Ніконенко А.	
РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНАЖЕРІВ ОЗБРОЄННЯ	
ВПРОВАДЖЕНИХ В ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ	
КИЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ	
УКРАЇНИ <i>(Київський інститут Національної гвардії України)</i>	131
Миколайчук В., Ковба М., Кудряшов Ю., Шапар Т.	
ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ	
РАДІОСТАНЦІЙ MOTOROLA DP4400, DP4800 В БОЙОВИХ	
УМОВАХ <i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова)</i>	134
Пантюхін С., Германенко Л., Василець Д.	
СТАН ОЗБРОЄННЯ УКРАЇНИ У ПЕРІОД 2014 – 2023 рр.	
<i>(Державний науково-дослідний інститут випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки)</i>	136
Соляр І.	
ПОСТАЧАННЯ ОЗБРОЄННЯ США В 2011 – 2021 рр.:	
НЕУКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР, ГОЛОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ	
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЩОРІЧНИКА СППРІ)	
<i>(Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України)</i>	138
Таран В., Лячин С. Хардель Р.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕМОНТУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ	
ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І ТЕХНІКИ ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ	
БОЙОВИХ ДІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ <i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	141
Таранець С., Конопка В.	
ЗАСОБИ ПОВІТРЯНОГО НАПАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ:	
РІК СПРОТИВУ (24 ЛЮТОГО 2022 – 28 ЛЮТОГО 2023 рр.)	
<i>(Центр досліджень воєнної історії ЗС України)</i>	143
Ткачук П.	
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВА СПІВПРАЦЯ	
В ХОДІ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ	
ВІЙНИ <i>(Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)</i>	147
Филипенко А., Крет М.	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ FPV-ДРОНІВ У	
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ	
<i>(Центр досліджень воєнної історії ЗС України)</i>	150

Фуртес О. САУ КРАВ – ЗБРОЯ ПЕРЕМОГИ (ВІД СТВОРЕННЯ ДО БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ) (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	152
Харук А. РОСІЙСЬКІ БРОНЬОВАНІ РАРИТЕТИ В БОЯХ В УКРАЇНІ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	154
Шинкаренко О., Спірін Д., Погорілий О. СИСТЕМИ ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНИ (<i>Державний науково-дослідний інститут випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки</i>)	157
Shebanov A., Lastavchuk R. MEANS OF WATER AREA RECONNAISSANCE THAT HAVE COME TO US DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR (<i>National Army Academy</i>).....	159

СЕКЦІЯ 4

ВІД КОЛЬЧУГИ ДО ПІКСЕЛЯ: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ОДНОСТРОЇВ ТА ВІЙСЬКОВОЇ СИМВОЛІКИ

Вигівська О., Гутюк Ю.

ЗАХИСНЕ СПОРЯДЖЕННЯ: ВІД КОЛЬЧУЖНИХ СОРОЧОК ДО УДОСКОНАЛЕНИХ СИСТЕМ ІНДИВІДУАЛЬНОГО

ЗАХИСТУ (*Житомирський військовий інститут*

імені Сергія Корольова) 162

Вознюк О., Сердюк С.

КОЗАЦЬКА ТРАДИЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДИХ ВОЇНІВ В КОНТЕКСТІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКОЇ МІЛІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ (*Національна академія сухопутних*

військ імені гетьмана Петра Сагайдачного) 164

Дейнеко С., Данченко С.

ПОРТСИГАР ЗІ «СЛІДОМ ЛЕВА»

(*Харківський історичний музей імені Миколи Сумцова*) 166

Десятніков І., Германенко Л.,

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА НА ГРОШОВИХ ЗНАКАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ФРОНТУ ВИЗВОЛЕННЯ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

(*Черкаський фізико-математичний ліцей, Державний науково-*

дослідний інститут випробувань і сертифікації

озброєння та військової техніки) 169

Зінкевич Р.

ОДНОСТРОЇ ТА ЗНАКИ РОЗРІЗНЕННЯ УГА

(*Національна академія Сухопутних військ*

імені гетьмана Петра Сагайдачного) 171

Кмін А.

СИМВОЛІКА ВІЙСЬКОВОЇ ВЕТЕРИНАРІЇ УКРАЇНИ

(*Національна академія сухопутних військ*

імені гетьмана Петра Сагайдачного) 173

Куцька О., Куцька К.

СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНУ (*Національна академія сухопутних військ*

імені гетьмана Петра Сагайдачного Львівський інститут

Міжрегіональної Академії управління персоналом) 175

Мазур І., Матала І.

ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ ТА СЬОГОДЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БРОНЕЖИЛЕТА (*Національна академія сухопутних військ*

імені гетьмана Петра Сагайдачного) 177

Мазурін О. «RATE» – ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ КОНТРОЛЮ ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ США (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	180
Манзьяк О. НАРУКАВНІ ЗНАКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ІСТОРІЇ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТРАДИЦІЇ (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	182
Мельник О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОКРЕМОГО ЗАГОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	184
Ніколайчук Л., Паценко Д. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОЇ ФОРМИ ОДЯГУ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	186
Обіход М. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ ПРИСВОЄННЯ ПОЧЕСНИХ НАЙМЕНУВАНЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	188
Павлік М. PERSONAL PROTECTIVE EQUIPMENT FOR SERVICEWOMEN AT THE PRESENT STAGE OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR (Навчальний центр імені Василя Вишиваного Національної гвардії України)	191
Пашковський В., Перемибіда Д. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БРОНЕЗАХИСТУ ВОЇНА (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	192
Плазова Т. ВІЙСЬКОВИЙ ОДЯГ І ЗНАКИ РОЗРІЗНЕННЯ ВОЯКІВ УПА (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	194
Сьома Б. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ТА ВІЙСЬКОВОЇ СИМВОЛІКИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ СТАНОВЛЕННЯ (Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного)	196

Фтемов Ю., Ластавчук Р. ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ КАМУФЛЯЖУ: ВІД ПОЧАТКОВИХ ЕТАПІВ ДО СУЧАСНОСТІ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	199
Хань С., Левадна С., Мальваний С., Сінько В. АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІД ЗБРОЇ МАСОВОГО УРАЖЕННЯ (<i>Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»</i>)	201
Шелюх О. ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК ОДНОГО З ЧИННИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (<i>Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного</i>)	203

Наукове видання

ЗБРОЯРНЯ: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ

IV Міжнародна наукова конференція
21 лютого 2024 р.

Збірник тез доповідей

**Відповідальність за зміст та достовірність інформації, поданої у
збірнику тез доповідей, несуть автори.*

Підписано до друку __. __. 2024 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Офсетний друк
Ум. друк. арк. 13,56
Обл.-вид. арк. 11,43
Замовлення №

Видавець та виготовлювач – Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
79026, м. Львів, вул. Героїв Майдану, 32
тел.: (032) 258-64-12

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3939 від 14.12.2010 р.